

# חנוכה

# טמונה בפרשה

## פנינים

## רמזים

כתב המ"ב (תר"ע סק"א) שנהגו העניים לסבב בחנוכה על הפתחים. טעמים למנהג זה: א. רובם של עניים, משבט שמעון הם, מקללת יעקב בסמוך למיתתו: "אחלקם ביעקב ואפיצם בישראל" ונהיו סופרים ומלמדים עניים. ומפני שרצה לאבד את יוסף שהוא כנגד פתח הגוף ומדת היסוד, על כן כעת הוא מקבל על הפתחים כעת בסיבובו. אמנם, שבט לוי כבר תיקן חטאו במסירות נפשם במלחמות ביוונים, ועל ידם זרח אור לישראל בפתחי בתי בני ישראל, אבל שמעון שלא מסר נפשו לתקן כמו לוי, על כן נהגו העניים שהם ברוב מן שבט שמעון לסבוב על הפתחים לקבל, והוא כעין הצדקת הדין וקיבול מאהבה ובזה יתכפר עוונם. כידוע, יעקב נפטר בסוכות ונקבר לאחר 70 יום - בחנוכה. נמצא, שהתחיל הסיבוב של שבט שמעון בחנוכה אחר קבורת יעקב, על כן נשאר לעולם יסובבו על הפתחים בחנוכה. (בני יששכר) ב. כנ"ל רק בתוספת שקוראים בחנוכה פרושיות וישב ומקץ שעוסקות במכירת יוסף וכן כל הנס געשה על ידי התורה ששמעון מלמדים ולכן מקבלים שכר. ג. בעבר כשהיו ממנים מלמד תינוקות או רב או חזן או שמש לשימוש הקהל, היו קוצבים להם כחלק מפרנסתם מעות חנוכה ופורים כדי שיהיה להם כדי מזונם ויוכלו להתעסק ברבנות ובצרכי הקהילה בכבוד. (ספר המטעמים) ד. כדי שלא לבייש ולהצריך את מי שאין לו כסף לנרות חנוכה לחזור על הפתחים או למכור את כסותו. (אור המאיר בעלז) ה. משום שבכל יום טוב מפזרים עם ישראל ממון הרבה, אבל החנוכה אין ההוצאה רבה, לכן מוסיפים לתת כסף לת"ח כדי להראות חיזוק וחיוב המצוה. (בינת ישראל) ו. מפני שרצו היוונים לפגום בשם 'בנים' שנקראנו למקום (בני בינה, ואחר כך באו בניך), בגזרם גזירות על מצוות שקיבלנו מכח היותינו בנים (שבת ומילה), ועל ידי מצות הצדקה מתבררת חביבותנו כבנים לקב"ה שאפילו כשכועס עלינו, אוהב אותנו ורוצה שנפרנס זה את זה, כמו ששאל טורנוסרופוס הרשע את רבי עקיבא 'אם אלקיכם אוהב עניים הוא מפני מה אינו מפרנסן?' השיב לו רבי עקיבא: אנו קוראים בנים, ומשל למלך שכעס על בנו וצויה שלא להאכילו, ובא אחד והאכילו והשקהו, כששמע המלך לא דורון הוא משלח לו?! לכן נהגנו לתפוס בחנוכה את מצות הצדקה ביותר וכן לתת לילדים הקטנים כסף כדי שיוכלו לתת אף הם. (מהר"ם) ז. מכיון שרוב העם נמצא בבתיהם כדי לקיים מצוות הדלקה לכן נקל ביותר לזכותם בצדקה. ח. הדין הוא שיש לעני לחזור על הפתחים כדי להשיג כסף לקניית נרות חנוכה. ואפילו אם לא יתנו לו די צרכו, מכל מקום יוכל לראות נרות של אחרים ולברך 'שעשה ניסים'.

"נחמד למראה וטוב למאכל". נר חנוכה **מ**ד (44 נרות בסך הכל) - טוב רק **למראה**, לעומת זאת - **וט"ו בשבט אף למאכל**.



נ'ג'ה'ש' (אותיות הסביבון בחו"ל) בפרשת ויגש: 'גשנה', ובגימטריא: 'משיח', וגם: ד' מלך ד' מלך ד' ימלך. (בני יששכר)



"למען תחיון וטוב לכם והארכתם ימים", בדילוגי אותיות כל אות שלישית - חנוכה. (ט"ב)



שלוש המצוות המתקיימות בנר חנוכה מרומזות בר"ת צמ"ח: מזוזה בימין, נר חנוכה משמאל, ולובש ציצית. שבזכות שלושת מצוות אלו תצמח מלכות בית דוד בב"א. וכן הגימטריא של אותיות הסביבון: נ'ג'ה'פ' שווה ל'צמח'.



ראשי תיבות 'שמון': שמאל נרות מדליקים, שמן מזית נבחר, שמונה נרות מדליקים.



בחנוכה נהוג לומר אחרי התפילה מזמור שיר חנוכת הבית. ר"ת של מזמור שיר חנוכה, הם: מילה שבת חודש - שלושת המצוות שרצו היוונים לבטל. ר"ת נוספים: 'שמחה', ו'חמשה' - רמז לחמשת בני מתתיהו שנעשה על ידם שמחה לכלל ישראל. (של"ה)



המדליק בלילה הראשון מברך ג' ברכות: להדליק נר של חנוכה, ושעשה ניסים ושהחיינו. וסימן לדבר: "עשה לך שרף ושים אותו על נס והיה כל הנשון וראה אותו וחי". (מטה משה תתקל)



הנר בנוי משלושה חלקים: הנר (כלי הקיבול), הפתילה והשמן. וכאשר בוערת בו האש, אזי החומר (השמן) מתמעט אך על ידי כך בא האור. כך גם בנפש האדם, ראשי התיבות של נר פתילה שמן הינן - נפש, ובבריאת האדם נאמר "ויהי האדם לנפש חיה". כאשר בוערת באדם התורה שמשולה לאש שכתוב: "הלא כה דברי כאש", אזי כמו שבנר האש ממעטת החומר, כך גם באדם - התורה מתשת כוחו של אדם. אך כמה שממעט בחומר ובעניני העולם הזה, כך באה לו האורה, בבחינת "חכמת אדם תאיר פניו". (ליקוטי הרי"ם)



### "וקבעו שמונת ימי חנוכה"

יש לבאר מדוע לא נהגו בני חו"ל בחנוכה עוד יום תשיעי מספק, כמו כל חג שמוסיפים בחו"ל יום נוסף? ויש לומר: א. חכמים לא רצו להטריח מספק. (חיד"א) ב. כדי שיהיה ניכר שהנס היה 8 ימים בדיוק. (פר"ח) ג. כנגד ח' ימי מילה. (פר"ח) ד. בגלל שזהו חג שחל בסוף החודש אזי כבר כולם ידעו האם חודש מרחשון התעבר או שלא, ואין ספק. (ויש לעיין ע"פ המשנה במסכת ר"ה פ"א מ"ג) ה. יש לחלק בפשיטות בין יו"ט לחגי דרבנן, וגם יש לומר שספק דרבנן לקולא. ו. באמת יש להקשות על כל התירוצים שביום הראשון אירע נס נוסף שלמרות זאת מדוע חוגגים את היום האחרון וזהו משום ספק היום באמת. (ערבי נחל) ז. תיקנו חנוכה כנגד מה שהתבטלו מהקרבת הקרבנות בסוכות ובשמיני עצרת באותה השנה, ולכן קבעו בדיוק שמונה ימים. (ר' יעקב אייזנבר) ח. חגים שניתנו לא"י הצריכו בהם יום נוסף בחו"ל כדי שהקדושה תחדור לאדם הנמצא במקום ירוד יותר. אבל חנוכה נתקנה כבר לאחר שיצאו לגלות (היו הרבה בבבל), ונתקנה מראש על דעת כן. (שפת אמת) ט. מפני שאם נדליק תשעה לילות, ביום החמישי לא יהיה שום היכר בין שיטת בית שמאי לשיטת בית הלל. (שו"ת מור ואהלות) י. באמת בזמן שקידשו ע"פ הראיה היו ט' ימים חנוכה אבל בימינו לא הצריכו כן. (מג"ח) (ע"פ תשובות הקוראים ל'שאלה לעיון' ע"ט)

ישנו ביקוש רב בבתי כנסת ברחבי הארץ לקבל את העלון לקהילה שלהם.

זו ההודמנות שלכם לזכות בהפצת תורה; נית לחרום:

1. בהעברה לבנק לאומי (10) סניף 905 חשבון 5055271, ע"ש 'ביון'. 2. לשלוח שיק למערכת.

# טמונה בפרשה

## חנוכה

### חידון א' ת'

- הגשמה לכול אלה אגליה באות האופייה בראש השורה.
- א. המלך של היוונים, שגזר גזירות על היהודים
  - ב. היוונים חיללו וטימאו את-
  - ג. אחת מהמילים הכתובות על גבי הסביבון
  - ד. אחד משמות בית המקדש (בפיוט מעוז צור)
  - ה. תפילה הנאמרת בהדלקת הנרות
  - ו. "\_\_\_ לנו רשות להשתמש בהם"
  - ז. מהו השמן המזכיר להדלקה?
  - ח. מסרה את נפשה, לקדש את שם בוראה
  - ט. היוונים \_\_\_ את כל השמנים (כמעט)
  - י. אשה שהביאה למות המלך היווני
  - כ. התאריך בכסלו שבו חל החג
  - ל. ממאכלי החג, שבה השמן נספג
  - מ. "\_\_\_ לד' אלי!"
  - נ. כל לילה מלילות החנוכה קרוי: "\_\_\_"
  - ס. ממאכלי החג
  - ע. תפילה שמוסיפים בשמונה עשרה ובברמ"ז
  - פ. אלעזר נהרג ע"י:
  - צ. החשמונאים היו-
  - ק. אחת מהמצוות שהיוונים ניסו לבטל
  - ר. היוונים היו-
  - ש. לבית שמאי, כמה נרות מדליקים ביום השלישי?
  - ת. מפנינים היא יקרה, והיוונים גזרו שלא ללומדה

### חידון א' ת' - הפוך

- הגשמה לכול אלה אסגיית באות האופייה בראש השורה.
- א. בפרשה זו קוראים בכל יום מימות החנוכה
  - ב. נהוג לאכול בחנוכה מאכלי-
  - ג. חנוכה קרוי גם - '\_\_\_ האורים'
  - ד. אסור לעשות בחנוכה
  - ה. אחד מן המכבים
  - ו. הכהן שהתחיל במרד
  - ז. \_\_\_ אגמור, בשיר מזמור"
  - ח. חנכוהו מחדש בטהרה לאחר שנטמא וחולל
  - ט. בפך שמצאו, היה רק \_\_\_ שמן טהור
  - י. מבית זה היו המכבים
  - ך. כלי לאחסון שמן
  - ל. נאמרת בחנוכה, מדי יום בשלמותה
  - ם. בצד זה מדליקים את החנוכה בבית הכנסת
  - ן. שלושה מבני מתתיהו
  - ס. המילה הראשונה שכתובה על הסביבון
  - ע. "חשוף \_\_\_ קדשך"
  - ף. לדעת בית הלל בכל לילה \_\_\_ והולך
  - ץ. פרשת השבוע בשבת חנוכה (בדרך כלל)
  - ק. על הנרות לדלוק עד שתכלה רגל מן ה\_\_\_
  - ר. אחד מבני מתתיהו
  - ש. נר מיוחד בחנוכה, שבו אין קדושה
  - ת. בהם התחבאו היהודים כדי ללמוד תורה

### טללה שלמות:

"וציינו לקרוא את ההלל"  
 מי בתנ"ך נקרא בשם 'הלל'? (התשובה במדור התשובות)

### מן המדרש

כך שנו רבותינו, נר חנוכה שהותיר בה שמן ביום ראשון, מוסיף עליו כל שהוא ומדליקו ביום שני. ואם הותיר ביום שני, מוסיף עליו ביום השלישי ומדליקו. וכן בשאר הימים. אבל הותיר ביום שמיני, עושה לו מדורה בפני עצמו. למה, כיון שהקצה למצוה, אסור להשתמש ממנו. לא יאמר אדם, איני מקיים מצות זקנים הואיל ואינן מן התורה. אמר להם הקב"ה, בני, אין אתם רשאים לומר כך. אלא כל מה שגוזרים עליכם, תהיו מקיימים, שנאמר: "ועשית על פי התורה אשר יורוך". למה, שאף על דבריהם אני מסכים, שנאמר: "ותגזר אמר ויקם לך". תדע לך, שהרי יעקב בשעה שברך מנשה ואפרים, מה כתוב שם, "וישם את אפרים לפני מנשה", עשה הקטן קודם לגדול. וקיים הקב"ה גזרתו. אימתי, בקרבנות הנשיאים שהקריב שבת אפרים תחלה, שנאמר: "ביום השביעי נשיא לבני אפרים" - ואחר כך מנשה. מנין, ממה שקראו בענין ביום השמיני נשיא לבני מנשה. (תנחומא נשא)

### שאלה לעיון

"חיל פרעה וכל זרעו ירדו כאבן במצולה"  
 יש לבאר מילים אלו: א. וכל זרעו' של מי? של פרעה? והרי בכורו מת במכת בכורות וכבר לא כל זרעו, של חילו? והרי מי שבא לים הרי הוא בכלל חילו ומי שלא, לא טבע? ב. למה דווקא מוזכרת דרגת הבינונים שטבעו כאבנים?

(יגן אלה) אר גשונותים אהרנט (בזוף מקורו, אמ יעמ), (זי) "אנתו מן הגשונות בלוד כולגו."

### מילה בחנוכה

תייסד רעיון עשיר,  
 ובכך תאפס חכשיר,  
 ותציג את הדרך הנכונה,  
 בשביל האמצעי או יסונה.

המונה המזוקש היו מילה ג' ז'  
 אוקיות האופייה ז' אפוז צור;  
 אשר כל שורה בגידה רומצג  
 אהקשר שונה שלה.  
 (יגכן כתיב אסר וואיפוי אוקיות בלוי  
 הגיה דומה)

הגשמה גפסרסס אייה בליוון הזא

# טמונה בפרשה

## חנוכה

### ושפני טמוני חול

### שעשועי דאורייתא

"שלושה גיטין כדתנן, אסורים הם מדרבנן". - למה

"חלמיש למעינו מים"

הכוונה?

איפה בתורה כתוב 'חלמיש'? והיכן בנ"ך?

\*\*\*

\*\*\*

1. הסבר: "נזקקים לעבד שהוא מכור לשירות, ובמיתת האדון יוצא לחרות!"
2. כיצד קשורים לחנוכה: פיל, ארנבת, נשר, נמר ושור.
3. מתי עוד קוראים את ההפטרה של שבת חנוכה?
4. מה עדיף למי שבכלא ויכול או להדליק נרות, או לומר על הניסים והלל במקום נקי?

'שנים אורחים אחד ארוך ואחר קצר, נזדמנו בתוך ימי חנוכה בחמשה בתים גדולים: בבית הראשון ישב הקצר עליון והארוך תחתון, ובבית השני ישב הארוך עליון והקצר תחתון, ובבית הרביעי ישב הקצר עליון והקצר תחתון, ובבית החמישי ישב הקצר עליון והארוך תחתון. הארוך דומה לעובדיה ראשו ע' וסופו ה', והקצר דומה לאליה ראשו א' וסופו ה'! - למה הכוונה?

### זיכרון סימן

גימטריא ורמזים לכירת מספר הנרות

בחנוכה אנו מדליקים בסה"כ 36 נרות ו-8 שמשים, וביחד: 44 נרות.

מדליקים כנגד הדלקת והטבת הנרות בבית המקדש בידי הכהן, ואפשר לזכור זאת ע"י זכירת המילים:

"היטיב-בו-להט" = בגימטריא = 44 8 36

### תשובות

**ושפני טמוני חול** - תשובה לפרשת וישב: פרשה שלעולם לא תיקרא ביום חמישי: מקץ. **חידון א' ת'** - אנטיכוס, בית המקדש, גדול, דביר, הנרות הללו, ואין, זית זך, חנה, טימאן, יהודית, כה, לביבות, מי, נר, סופגניות, על הניסים, פיל, צדיקים, קידוש החודש, רשעים, ששה, תורה. **חידון א' ת' הפוך** - נשא, חלב, חג, להספיד, יהודה, מתתיהו, אז, מזבח, מעט, חשמואי, פך, הלל, דרום, יוחנן יונתן שמעון, נס, זרוע, מוסיף, מקץ, שוק, אלעזר, שמש, מערות. **שעשועי דאורייתא** - בפרשת עקב: "המוציא לך מים מצור החלמיש" ובפרשת האזינו: "ושמן מחלמיש צור". בישעיה: "שמתני פני כחלמיש", ובאיוב: "בחלמיש שלח ידו". 1. עבד - הוא השמש המשרת את הנר שקרוי אדון, אזי אם יכבה העבד נזקקים לו להדליקו שוב, אך כאשר אדונו ייכבה, כבר אין צורך יותר בעבד. 2. היוונים השתמשו בפילי מלחמה, ומלכות יוון נמשלה: לנמר בספר דניאל, לנשר ע"פ המהרש"א (ע"ז ב.), ולארנבת ע"פ המדרש רבה ויקרא יג' ה'. אחת מגזירות היוונים היתה לכתוב על קרן השור 'אין לנו חלק באלוקי ישראל'. 3. בפרשת בהעלותך. 4. ר' שלמה קלוגר [חכמת שלמה תרפג א] השיב שעדיף על הניסים והלל שזה עיקר החנוכה. ולכאורה קשה כי לא נאמר למכור כסותו רק לענין הדלקת הנר ולא לענין הלל והודאה? ואולי זה לא קשה כי כיון שזה לא דבר שכיח שלא יוכל לומר על הניסים והודאה לכן לא כתבוהו אבל שיהיה חסר לו ממון לנר יותר שכיח. (חשוני חמד עמ קנ) **ואלה שמות** - אבי השופט עבדון מפרעתון. **מילה בפרשה וישב** - בצע. "הגזלן הוציא לפועל" - לגזול זה לבצוע, וכן להוציא לפועל=לבצע=ביצע, "שוד ממון המפעל" - ממוון=בצע, "שממנו לקח חתיכה" = לקח חתיכה=בצע (לחם), "בלי תועלת באבטחה" - תועלת=בצע (עיין רש"י תהילים ל.), **טמונות לחנוכה** - 1. מזווה מימין וחנוכה משמאל. 2. "רבים ביד מעטים". 3. "כרות קומת ברוש". 4. "ופרצו חומות מגדלי". 5. היוונים גזרו שיש לכתוב על קרנות השור דברי כפירה. 6. זמן הדלקת הנרות הוא עד שתכלה רגל מן השוק. 7. היישוב 'מתתיהו'. 8. היישוב 'חשמונאים'. 9. "ויין רעל מסכתי (מסך+טי)" 10. "כלב נובח: "המנבח". 11. שימו לב לתבנית הפסים שעל הזברה. 12. כיס+לב=חודש 'כסלו'. 13. חותמו של הכהן הגדול. 14. "פתחת למוסרי". 15. המפה והדגל של 'מלכות יוון'. 16. מוסיף והולך. **שאלה לשלח השבת תולדות** - שאלנו: מדוע אומר יצחק לעשיו בפסוק בלשון שמחה: "והיה כאשר תריד", והרי אין הכתוב עוסק בדבר משמח? כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת: 1. תהיה שליטה לעשו רק במי שפורק מעליו עול תורה בשמחה ולא מכורח פרנסה וכדומה. 2. לשון השמחה היא כלפי עשו שיפרוק עול ישראל מעליו. 3. השמחה היא שלא ישלט עשו על ישראל בגזירות קשות אלא רק יפרוק את עול ישראל. 4. אמר יצחק לעשו: כשיהיו לך תרי"ד מצוות לכשתתגייר, אחת מצוות הגרות עצמה ועוד תרי"ג, אז תשמח. 5. תהיה שמחה גדולה כשירד עשו בב"א.

### ניתן להשיג את העלון

במייל: ע"י שליחת מייל בקשה אל: [temunabaparashah@gmail.com](mailto:temunabaparashah@gmail.com) - מלמדים, תלמודי תורה ובתי ספר - נא ציינו זאת.

באתר: 'לדעת', בכתובת: <http://ladaat.info/gilyonot.aspx> או באתר: 'אידישער ווינקל' (באידיש):

<https://yiddishevinkel.com/gilyones> או באתרים: 'דרשו', 'תורת יוסף'.

בשכונת בית ישראל בירושלים: בחנות 'פיצוחי בית ישראל' רחוב בית ישראל 1, ובמערכת.

© כל הזכויות שמורות לאהרן ב"ן.

ניתן לשלוח תגובות רעיונות והערות למערכת:

קויפמן 17 ירושלים - [temunabaparashah@gmail.com](mailto:temunabaparashah@gmail.com)

העלון מגיע מדי שבוע לעשרות אלפי משפחות וילדים, המשתמשים בו ללימוד משותף סביב שולחן השבת. מעוניינים להקדיש את העלון לכל מטרה? צרו קשר עם המערכת, או טלפנו: 052-766-5775

# טמונות לחנוכה

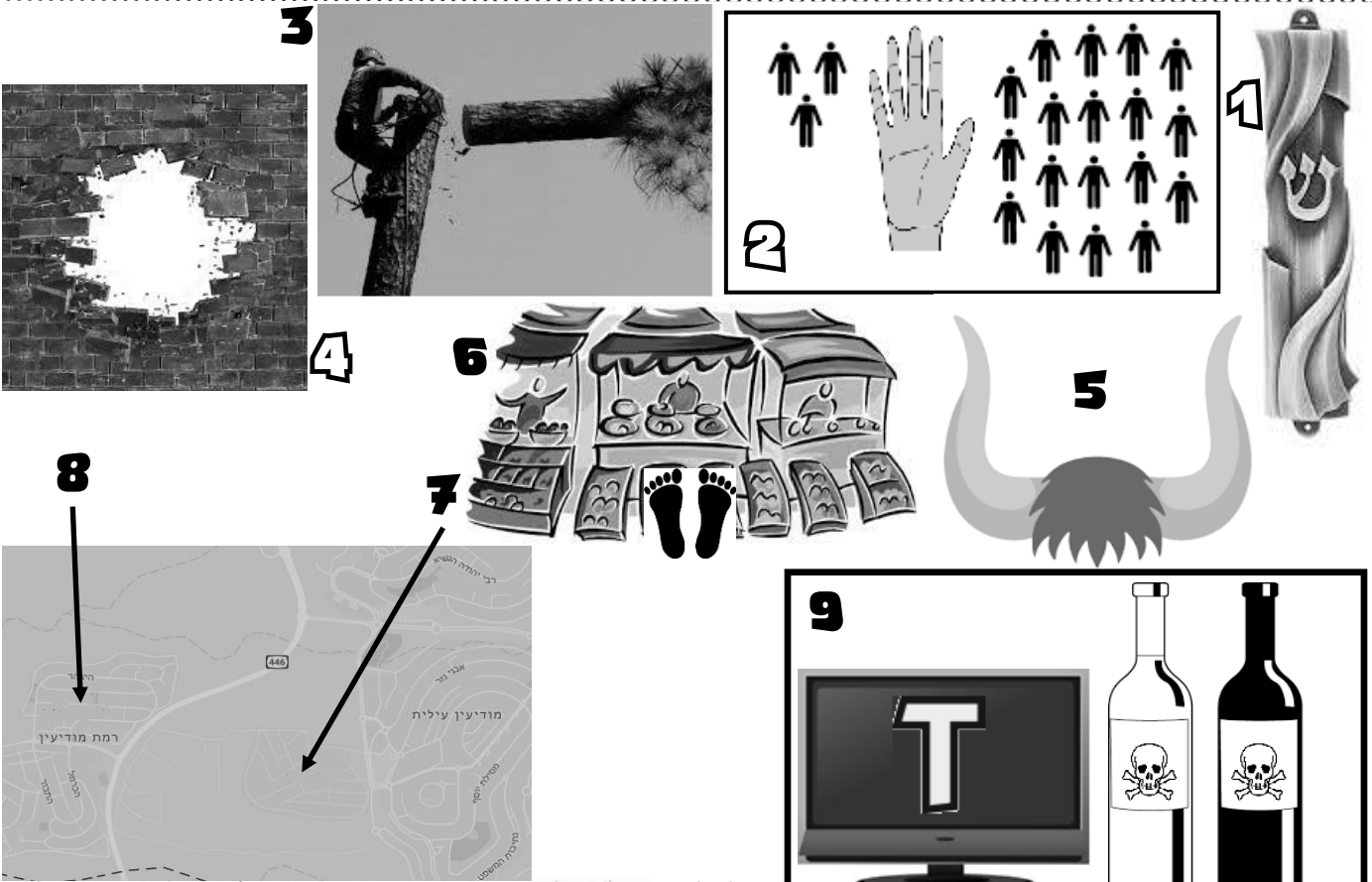
מקרא רמת קוש: הגדל קשה

(ע"פ מדרשי חנוכה, מנהגי החג, הלל, 'מעוז צור' ועל הניסים)

זהו גידון משעשע הקשוי מתמונות הדומות על אושאים, מנהגים, האבות והדרשים הקשורים לחנוכה. (גופאן אמזאן גשזובת בגד המזורף)

אדיש, כי אין הכוונה להאגיש את הקנינים בלא, אלא רק בדרכי רמז וכפא אשון. (מואלף אצין צאג אולדים)

אשה אקבל קלינות, איצוקים והקדוג: [temunabaparashah@gmail.com](mailto:temunabaparashah@gmail.com) באי"כ והלטרפות ארשיית הגפזנה והקדשג נוגן אלסו בקשה אמייל הנ"ל



**להצית את הדמיון!**

ערכת **חדר בריחה**

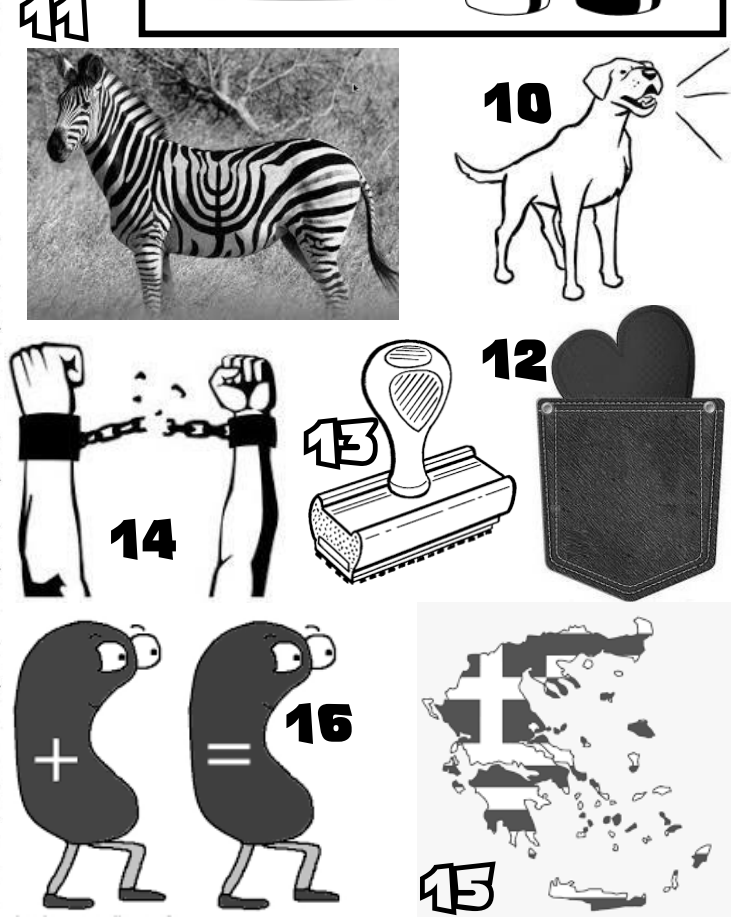
להפעלה משפחתית מגבשת ויצירתית לחנוכה במשחק, תמצאו משימות מגוונות, אתגרים יוצאי דופן וחידות תורניות המבטיחות הנאה מושלמת!

**חוויה שטרם נראתה!!!**

כמו כן, עדיין ניתן להשיג את חדר הבריחה המבוקש:

מבית העלון התורני  
טמונה בפדשה

052-766-5775  
Ahronbinn@gmail.com





# טמונות לחנוכה

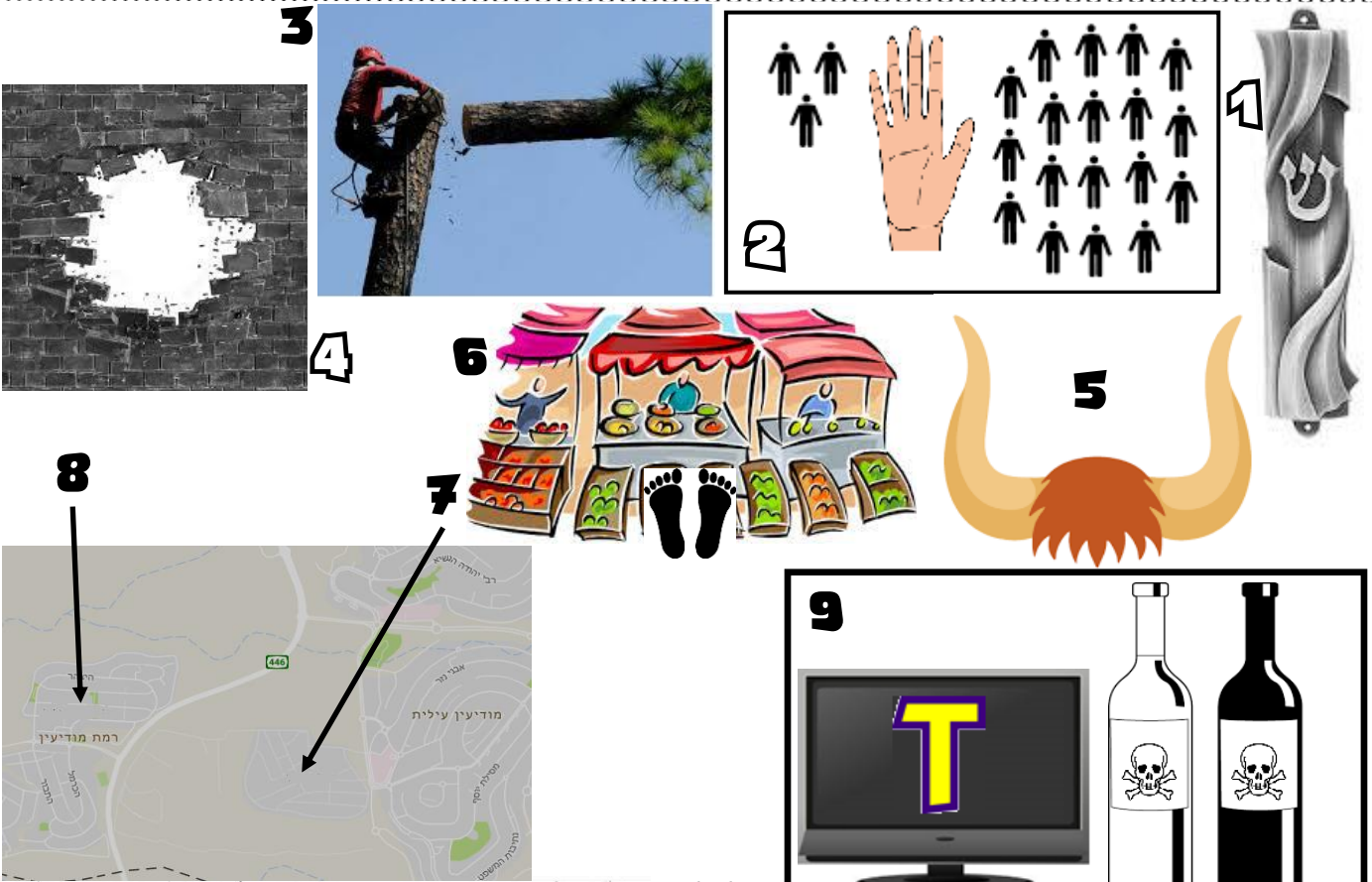
מקרא רמת קוש: **השגל קשה**

(ע"פ מדרשי חנוכה, מנהגי החג, הלל, 'מעוז צור' ועל הניסים)

זהו גידון משעשע הקשוי מתמונות הדומות על אושאים, מנהגים, האבות והדרשים הקשורים לחנוכה. (גנולו אמזא גשזוב בדג המזורל)

אדיש, כי אין הכוונה להאגיש את הקנינים בלא, אלא רק בדרכי רמז וכפל לשון. (מואלף לזיין צאג אילדים)

אשמך לקבל תמונות, איצוקים והקדוה: [temunabaparashah@gmail.com](mailto:temunabaparashah@gmail.com) באי"כ והזכרפות ארשיית התפזרה והקדשות ניגן אלול בקשה אמיל הניל



**להצית את הדמיון!**

**חדר בריחה**

להפעלה משפחתית מגבשת ויצירתית לחנוכה

במשחק, תמצאו משימות מגוונות, אתגרים יוצאי דופן וחידות תורניות המבטיחות הנאה מושלמת!

**חוויה שטרם נראתה!!!**

כמו כן, עדיין ניתן להשיג את חדר הבריחה המבוקש:

מבית העלון התורני  
טמונה בפדשה

052-766-5775  
Ahronbinn@gmail.com

